

Strategia BNR de temperare a creditului în valută are ca punct de plecare anul 2004

Adrian Vasilescu

Articol publicat în Ziarul Financiar în data de 21 ianuarie 2015

Ziarul Financiar întreba, luni, într-o pagină rezervată efectelor aprecierii francului elvețian, de ce Banca Națională a intervenit pentru “restricționarea administrativă a creditării în valută” abia din 2011 și nu a făcut-o începând din 2007. Voi sublinia din capul locului că BNR a început seria de “restricționări administrative” nu în 2011, ci în 2004.

De ce abia în 2004? Fiindcă până atunci n-a fost nevoie de niciun fel de intervenții în acest sens. Dacă așa cum scriam într-un comentariu din 2004, între 2000-2003 PIB-ul țării, în creștere, era susținut cu exporturi și investiții, care călătoreau cu acceleratul, în timp ce consumul populației călătorea în curse locale, începând din 2004 lucrurile s-au inversat. Creditele, cărora băncile le imprimau ritmuri grăbite, contribuiau determinant la creșterea (nesustenabilă) a consumului. Și cum împrumuturile în monede străine aveau ponderile cele mai mari, BNR semnală pericolul riscului valutar.

Acum, când semnalele BNR s-au adevărat, o întrebare se repetă paradoxal cu insistență în multe dezbateri. Și anume: de ce se laudă BNR că a informat, a explicat, când de fapt rolul acestei instituții este acela de a interveni cu măsuri decisive pentru ca băncile să nu ajungă la creditări în exces, îndeosebi în valută, punând în pericol populația? Ei bine, începând din 2005 și până în prezent, an de an, BNR a supravegheat creditarea, a reglementat-o și abia apoi a comunicat, fiind elaborate în tot acest timp mai multe seturi de norme, menite să asigure evitarea, în general, a riscurilor la creditele destinate persoanelor fizice. În 2007, procesul de normare a creditării de către BNR, potrivit condițiilor din acel timp, era deja încheiat. Băncii Naționale i s-a cerut însă atunci să-și alinieze reglementarea la practicile din Uniunea Europeană. Și a continuat. În 2007. Regulamentul 3/2007 reglementa aplicarea “principiului creditării responsabile”, din practica europeană, impunând un sistem de creditare responsabil în fiecare bancă, prin norme stabilite în raport de condițiile specifice, fără centralizări administrative. Apoi, în anii crizei, au fost elaborate noi seturi de norme, adaptate de asemenea cerințelor europene.

Sintetizând, voi sublinia că din 2004 și până în prezent, la BNR nu s-au adoptat simple decizii, ci a fost elaborată o strategie de reglementare. O strategie eficace, promovând o politică monetară care să nu lase loc pentru relaxări, având însă grijă nici să nu sufocă economia și nici să nu blocheze accesul populației la îmbunătățirea nivelului de trai. În plus, strategia BNR a contribuit efectiv la temperarea creditării în valută. Și subliniez, temperarea și nu blocarea, pentru că împrumuturile în valută aveau și un efect benefic.

Aveau însă și un efect secundar nociv, în sensul că amenințau bunăstarea viitoare pentru un spor imediat de bunăstare, pe care țara nu-l acoperea cu muncă performantă, ci cu deficite mari ale contului curent. Creditele în franci elvețieni, care erau ieftine... dar se puteau oricând scumpi printr-o mișcare bruscă a cursului valutar, au avut parte de un demers susținut de temperare.

BNR și-a pus în practică strategia prin decizii care să îmbine suplețea cu fermitatea, grija de a nu strica nimic din ce s-a obținut prin înaintarea către economia de piață funcțională – liberalizarea prețurilor pe piețele interne, liberalizarea (desigur administrată) a cursului valutar și, mai cu seamă, printr-un efort uriaș susținut clipă de clipă timp de 15 ani, din noiembrie 1991 și până în septembrie 2006, pentru deplina convertibilitate a leului. Rezultatul? Îl vedem chiar într-un grafic publicat în Ziarul Financiar de luni. Dacă ponderea creditelor în franci elvețieni este de 26 la sută în Ungaria, de 14 la sută în Polonia, de 10 la sută în Austria și în Croația, în România nivelul este de numai 4,7 la sută. De fapt, nivelul real la 30 noiembrie 2014 nu depășea 3,6 la sută.